

VILDROSEN

DEN OKULTURELLA KULTURTIDNINGEN

som vänder både upp
och ner på dig

JUL OCH NYÅR
2009 & 2010

Insändare 1:

Allting är så både ock nu för tiden.

Får vi skylla oss själva?

Aldrig har vi varit så lurade.

Så vi måste luras tillbaka. Är du med?

Dom har lurat skjortorna av oss,

nu ska vi lura byxorna av dem !!!

Håll i och dra! Ett tu tre!

På det fjärde ska det ske!!!

Insändare 2:

En av våra finaste skjortor är DD,

Dala-Demokraten, de Dugligas Drake --

den tänker de bränna upp, drönarna?

Vi säger nej nej nej. -- Köp DD!

Börja nu! Köp inget annat! Köp åt andra!

Många! Annonsera! Men bara där!

Dom behöver det! Vi behöver DD!

Sossarna är räddast för sina egna bra

tidningar! Ju bättre ju räddare.

Experter på risbindning åt egen rygg.

När dom skulle binda bara åt andras!

Nu stärker de dem i stället. Lägga ner!

Men vi kräver Nej nej nej. Vi lägger ej.

Ge DD mer. Råg. De är den levande

folklighetens kultur, viktigare än allt.

Vi är ute om vi sänker DD.

Den är vår värdighet.

Allas!

Hälsningar Jultomten själv

(Ovanstående är ju en klar förlöpfung, byggd på lösa rykten. Vi vet inte hur det har smugit sig in. Ber om ursäkt, men också om korrigerig. Hur lösa är de, ryktena? Maila gärna om det, du som vet!

claes.von.rettig@telia.com Tack!

(Det stod ett PS också: Och ta tillbaka Rocky!!!! Det är ett villkor. DS)

Nu kan vi starta på allvar.

Naomi Klein berättar om gröna rummet, där alla höjdarna sitter och självförhandlar, men var ska dom gå som vill att flera meningar ska yttra sig och sen samlas om nåt tillsammans Alltså Demokrati? Hon är tvärhes efter att dan före hundra av de viktigaste valde att lämna skiten, som var så dåligt skött att massor av delegater som rest från hela jorden särskilt underjorden inte ens fick komma in! Det hela är en stor parodi, särskilt sen Hillary kom och utlovade 2 procent, men bara om Kina och andra gick med på det. Alltså utpressning, alltså ett stort och grymt skoj. Amy G intervjuar rader av aktiva, unga och äldre och gör det noggrannt, låter dem tala, från Maldiverna, osv... och särskilt en lång intervju med Evo Morales, vilken kille! Skarp och varm på en gång upplyser han oss om att kapitalismen måste dö om klimatet ska räddas. Så enkelt är det ju faktiskt, ja kapitalismen som livshållning och evig tillväxt. Han vågar också ta Moder Jord i sin mun, vi står i skuld till henne och måste betala. Så talar en indian, som ju vet att jorden äger oss, inte vi den. Och sån frihet från hätskhet och aggressiva floskler! Monbiot i Guardian ser något annat.

Vi står vid en vändpunkt. Mänskoapan har hittills bara expanderat, nu måste han hålla igen. Striden står mellan dessa båda krafter. Det är helt nytt. Klarar vi det?

Vi ser det klart: desperata demonstrationer och danska polisens hejdlösa grymhet. Kul!

(Äsch här kom visst en till, helt oplanerat, sånt här berättar ju ingen.

Vi verkar utsatta för nån hackerskämthet. Men Maria Wetterstrand var också förbannad, t o m i svensk tv! Och henne tror vi på.

Ja men nu då : ---)

PROLOG

VILDROSEN DEN OKULTURELLA KULTURTIDNINGEN

JUL- OCH NYÅRS- 2

NUMMER 2009 - 10.
FRÅN KONNSJÖGÅRDEN I
DALARNA OCH HELA
VÄRLDEN.
PÅ EN GÅNG.
MEDDELAS ENDAST PÅ DETTA SÄTT.

Senaste Nytt från den Uppochnerpävända Världen.

Från säkra källor. Nämligen oss själva.

Kan ingen vända den rätt? frågade Hamlet. Varför ska jag?

Svar: Det finns ingen annan, utom du.

Ingen gör det, om inte du gör det. (Säger Johan)

Vi har hittat några som försöker. Hör bara:

Jo vi själva förstås. Vi fixade en Karneval i augusti här hos oss som hette Vildrosfestivalen som gjorde strålande succé och strålande förlust. Därför gör vi en ny kommande sommar, den 22-24 juli 2010.

Vi, det är ju Folket i de Underjordiska Skogarna,
i världens vackraste motståndsnäste. Vet du väl.

Men det krävs att du kommer med, sprider och köper, hjälper
t ex med marknadsföring, det heliga graal. Eller vad du vill.

Då ger du ett ovärderligt stöd. Till en ovärderlig festival.

Comprendo?? Si!

*Det är en lika internationell som lokal karneval, precis som du själv är.
Den görs ingen annanstans, precis som du, och ingenannanstans finner du
så många själens fränder. Som här, och nu, och du. No!*

Under tiden barkar vår stackars värld bakåt allt vad den orkar,
den fattar inte bättre. Eller vem är det som fattar? Tag. Mod. Beslut.

Vi. Här gör vi det.

Visst är det kaotiskt. Generalen ökar kriget och får fredspris.

På globens sista(?) klimatmöte hötter han bara med fingret.

Världens största framtidsmöte skär ihop under massiv
felorganisation och obegränsat våld mot engagerade människor.

Värre än Seattle, säger nån, och inte ens José Bové får komma in.

Han är EU-parlamentariker, bondeledare från Frankrike sen tio år.

De mest oskyldiga och mest utsatta, södra halvklotets folk, kastas ut.

Poliskatastrofen verkar principiellt identisk med Göteborg 2001,

också utlöst av en amerikansk presidents entré

6.000 poliser! Är de galna? Si.

Men här hemma är det väl lugnt?

Vår lilla regering stjälar allt vad vi har och ökar sina bonusar

fast dom säger tvärtom, det är coach-terapi. Eller chock-?

Vem kan man lita på?

Jo här har vi en lista, rykande akut:

Dan Viktor, Lo Kauppi, Mari Boine, Susanne Osten, Backa teater,

Michael Moore, Bananas, Citronlunden, Arundhati Roy,

Democracy Now, Ulf Lundén, Åsa Linderborg, Oumou Sangaré,

Sthlm-Lisboa Project, Jävla Finnar, Platonov, Mäster,

ETC. Chomsky, Irene och Mats som driver Blommor

och Trädgård i Horndal. Lena på Verket.

Och America Vera-Zavala. Och Arne Andersson.

Fantastiska varelser!

Vi älskar dem!

Slå Håglösheten ur Hågen, Nu är det Vinter!

Våga vägra vara borgare!

Löggen härskar, skjut löggen!

(Låt papprena rulla fram. Gem eller häftapparat! Och sprid!)

Annars är det lite blekt. Ängslan råder. Det är tyst.
Medelklassen tiger och håller mun, både egna och varandras.
Bankerna kan ju bli sura, dom som äger oss. Nu igen.
När dom har kravlat sig upp över kanten igen. Med våra stålar.
När ska det här senaste som drabbat Amerika drabba oss,
EUSAs lydstat? Att en president som vill lite snygga saker ska
släpas i skiten på gatorna och i de högbetalda monopolmedia -
vänta bara tills tiden är inne och vår Fredrik släpper loss sin
rabiesmitta på allvar (läs hans bok från 90-talet!)

1.

Nu börjar vi. Förmedla lite tips, lite hoppfullheter, några som gör nåt.

Dan Viktor är en modig man. Hans nya CD **Ett Jävla Liv**

är ett litet storverk. Om våra rädslor. Om våra björnar. Om Effekterna. Om Krisen.
Om Paranojan. Om Rymdfyllan. Om att en stor kuk är en klen tröst i ett fattigt hem --
Och till sist Dan Anderssons rytande kärleksutmaning **Till Märta**, som trotsar
tröghet och tråkighet och rider mot soluppgången med sin älskade, den röjer vägar!

*Det är tid att se stadigt, Märta
och lugnt emot närmaste mål.
Det är tid att förhärda vårt hjärta
och bli kalla som sten och stål.
Ge tusan i nerver i bråka
slå is i kokande blod.
Den må sikta kallt som vill råka
och trots Satan stå där hon stod.*

*Du är med, du är stark – räck mig handen
Mitt allt, min kärlek, mitt liv!
Vi må svärja en ed här på stranden
Att slåss för vårt nakna liv!
Vi ska kämpa hårda och kalla
Men älska djupt och hett
och den sist ser oss ska tälja
att vi ännu i döden lett.*

**Dan Viktor med band gör det till en slags detonation, sånt sjungs inte här,
det är första gången. Med den hårdlätta värme som ämnet kräver när man menar det,
rödsvart triumf! Satan finns med. Honom känner vi. Vi älskar. Ett jävla liv!
Dan Viktor försjunkar inte i något, han har en clownisk uppmärksamhet, vårdar ett
vaket ursinne.**

**Dan Vs & Dan As sång Till Märta är den starkaste kärlekssång landet gjort. Jag lovar.
Den är ett slags befrielse.**

Han var hos oss i somras, och ska komma igen. Mer. Köp hans skiva.

Att vara lyckligt kär
är lika lätt som att va kommunist
I praktiken funkar det så där.
Ett tu tre blir man en fascist.

*Vi har ju varit väldigt duktiga nu: hjälpt borgarna att få upp bonusarna igen,
nu går dom där och pekar så underbart! Pek pek. Klapp klapp!
Vi kan vara stolta, vi har gett dem Apoteken också, efter att vi gav dem
Posten, Järnvägen, Systemet, Sjukhusen, och allt annat viktigt!
Vår självkänsla till exempel! Vår värdighet! Vår grundlag! Vår frihet!
Våra mänskliga Rättigheter! Våra Media! Vår Fritid! Våra Röster!
Och vårt Sunda Mänskliga Förnuft! Här står vi nu och viskar!
Till förmån för Dyrkan av Nollindivider, den slutgiltiga Förlisningen!
Dom ska giftas ihop strax före nästa val! Hur förolämpade kan vi göra oss???*
*Kulturinstitutionerna säljer kärlekskonst! Och hyllningsdikt! No limits.
Heder åt våra poeter som vägrar sälja sig åt denna skymf.*

Satir?

*Det var en stund på landet, med alla horisonterna fria runt omkring.
Det fanns inget som hindrade, skymde, hejdade, stängde, avgränsade,
allt var fritt. Hela himlen, och luften var som sammet. Klockor hördes.
Mycket svagt.
När du lägger din kropp runt min, när vi andas och slår, samman.
Du är mitt andetag. Min hand om din hjässa. Din hand om min rygg.
Vi finns här, i en susande varmsval hud.*

Marken gav efter just under foten i mossan och han föll handlöst fram mot en pigg i en gren

som stod upp där. Den siktade mot hans friska öga,
men glasögat stod påpassligt emot. Han fann det sen en bit bort.

*Jag håller på med en utredning. Snart är den klar.
Kan man få tag på den skyldige. Eller -a eller de - ?
Kan man göra allt gott? Illusion. Man kan försöka.
Det är en kosmisk-komisk deckare. Den universella rättvisan.
Mot den galaktiska girigheten. Lisbeth Salander, hör du mig?*

2.

Mari Boine har utvecklat sig alldeles underbart, en samisk sångdrottning --

Hon kom på vår och hennes älskade **Södra Teatern** i Stockholm (hon hade aldrig varit där förut, blev tydligt kär, och Södran i henne --. Södran jubilerar i år, bra med Boine! Där såg jag de stora, Modéen, Söderblom, Rolfsen, Larsson, Poppe och där kom vi själva med Sverige -- en revy, Bergslagskantaten, FKC 10 år, två fullsatta hus... Förlåt).

**Mari Boine behärskar alltihop med en nyfödd samisk-afrikansk lyskraft.
Fysiskt -- hennes kropp, gestik, rytmik besvärande och byggande ett eget rum
i rummet -- med armar och steg, det röda tyget som en signal, hela tiden
föränderlig. Musikerna självskapande och stödjande, ett underbart samspel.
Man känner: en känsla med intelligens, det ideala, hela människan.
Som har något starkt att berätta.**

Det finns härligt svinnande lyriska sånger högt uppifrån, och det finns nykärva, skrovliga som sten och stockved. Det finns åldriga och ådriga kroppssånger med tydligt afrikanskt nedslag och på CD:n med kvinnoröster därifrån och en sydafrikansk manskör, jag tycker också att Makeba lever fram i ett par av sångerna, fast på samiska -- och det går alldeles perfekt ihop, det nordligaste och det sydligaste i vår värld.

*Boine började ju sitt livs verk med uppror, med sången som vapen bröt hon mot de nordiska herrefolkens förbud mot samiskan och mot jojken, de hade strängt bannlysts av den kristna kyrkan, som också slog sönder nåjdrummorna och annat livsviktigt. (Tyrannier börjar alltid med att slå sönder trummor) så Maris hela start blev att vägra, att stå på, att trotsa, sjunga, jojka -- och att upprätta sitt folk från den ultimata förnedringen, att egentligen inte få finnas till. Hon har berättat det många gånger, och sjungit det. Att hon nu funnit släktskapen med allas urfolk i Afrika och sjunger med dem, det är stor händelse!
Som kan föda mycket och gå långt! Samisk négritude...
Sångerna handlar om elementära ting. Födelse, död, kärlek, stolthet (det förbjudna språket är en sång bara i sig) och hon gör det med en attack, en lidelse som mest är på liv och död. Som litet barn eller gammal Sangoma, boterska, trollkvinna, i en saklig magi -- och i ständigt överrumplande variationer.*

När vi kramas efteråt minns hon den gång vi enleverade henne med ett par av hennes musiker till programkväll på Folkkulturcentrum-kafé Skeppsholmen. Där berättade hon och visade och instruerade en häpen publik. Den aftonen var historisk -- här bildades världens första jojkkör! Vi var med. Och som vi lät!

Vi sitter nu där på Södrans himmelsbar med henne och Åsa Simma, rund och varm, som känner oss och kan koppla, hon gjorde och ledde mycket urfolksdans och -teater hos oss på FKC -- som periodvis blev helt samiskt. Jo. Åsa kan och vet allt.

En hög kväll, ett stjärnskott, uppe över staden.

Mari Boines album heter **Sterna Paradisea** Paradisstjärna Lyssna!

3.

*Hur mycket har våra grundläggande värderingar och definitioner flyttats, vridits, slagits, förvanskats, berövats sitt innehåll och sina funktioner?
Vårt språk har förflyttats och handlar nu om betydelser som inte betyder något.
Demokrati är friheten till vinst, inga andra värden. Det har förvirrat hela vår livsvokabulär.
Demokrati är inte folkstyre längre, allas rätt och frihet, det är uppskruvat till grövsta girighet och egotillfredsställelse.
Vi lever inte i nuet och inte i det kommande, inte som djur och profet, bara som tillfälligheternas utnyttjare. Vi måste hela tiden skynda vidare, men kort, inte långt, bara till nästa månad. Inget går att stanna vid, leva, eller nå, finna, bygga, allt är uppklippt.
Och så är varje människa vi möter: ett tillfälligt föremål för liv, inte ett liv.
Jag kommer till dig och lämnar dig i samma ögonblick.
Jag är dessutom beroende av en grupp, som tar in mig och sedan villkorar allt jag gör.
Vi måste erövra våra egna språk. De är tagna ifrån oss.
Jo den här världen är i kaos, den går omkull om vi inte gör något åt den.*

*Men den behärskas av starka krafter, som inte vill oss väl. De styr oss i hemligheten.
Vi måste avslöja hemligheten!
Hur ska det gå till?
Tala öppet!*

Hallå, vi har en regering som för första gången i historien inte har läst en bok, inte vet någonting, inte bemödar sig, det är en mördande självtillräcklighet som de hela tiden förklarar i propaganda. Cancersjuka till gruvorna!
Det är sant, de ämnar skära ner allt som inte har med den grövsta köpenskap och egennytta att göra, så illa har det aldrig varit. De laddar nu in valkampanjen på att gå det innötta kulturföraktet till mötes. Läs inga böcker, gå inte på teater, skapa inget själv, det har vi dyra idoler och industrigenier till. Kultur är apparaternas och märkenas kultur, och kommersens. Tig sen. Köp oss. Nu skär de ner anslagen till våra fantastiska fria grupper, gissa varför?
De uttrycker något.
Nästa år blir kulturarbetslösa tre tusen. Nu när de behövs mest.
Jag tror aldrig det har varit värre.
Tänk om vi, motmakten, alltså vi alla, satte något emot?

Arundhati Roy ur *"När jag lyssnar på gräshoppor"*

"Frågan här, i verkligheten, är vad vi har gjort med demokratin? Vad har vi gjort den till? Vad händer den gång demokratin har slitits ut? När den har urholkats och tömts på mening? Vad händer när var och en av dess institutioner har metastaterats till något farligt? Vad händer nu när demokrati och den Fria Marknaden har förenats i en enda övergripande organism med en tunn, begränsad fantasi som rör sig nästan uteslutande kring idén om att maximera profiten? Är det möjligt att vända denna process? Kan någonting som har muterat gå tillbaka och bli vad det brukade vara?"
(Routledge. Artiklar)

4.

Undantag: Jul-Marknads-Krafterna!

En liten love story

Det har sina särskilda sidor att kränga bok på julmarknad. Man träffar folk. Böcker är inte det vanligaste där. Fast en bok kan vara ett hantverk och en hemlagad produkt lika god som vilken näversko, stråvante, hirssylt eller svartsenap som helst. Vår bok är gjord för hand, det ser man på alla tryckfelen! --
Jag tror att den kommer, boken.
I takt med att den dör bort, alla krafter tycks ju ägna sig åt det, och färre läser böcker, så kommer den att få raritetsvärde – oj, en bok! Det var längesen! Finns det såna?
Som går att bläddra i! Med bokstäver! Och bilder! Ganska läckert!!! Vad dom kunde förr i tiden!

I alla fall på julmarknaderna i Stjärnsund, Horndal och Avesta, gamla bruksorter, känner vi oss exklusivt välkomna, av gammal som ung som mittemellan, vi klär oss i rött och hög hatt och spelar trum & munspel och pratar med alla som vill prata.
Det är viktigare än själva säljandet. Så många nya möten, frågor och åsikter!
En kraftig man läser titeln, "Ljuset föds ur Mörkret", ja så är det, säger han. Han är från Malmberget, jobbade som bergsprängare 400 meter under jord.
Vi födde ljuset, säger han.

**Och berättar om sprängmästaren som alltid hoppade åt sidan när han hörde visslingen. När stenklumpen kom fallande som siktade på hans huvud så visslade den. Hände ofta. Ja vi skildrar det, pekade jag på Bergslagskantaten, från Falu gruva och Stora Stöten, som Linné sa var helvetet. -- Mannen slutade strax före gruvstrejken (då jag satte upp Puntila däruppe och varje jobbade kände igen sig. Just Malmberget minns jag).
Sonen får dra honom vidare i marknaden.**

**En del har kopplingar till det som står i boken, gamla och unga. -- En tonårstjej och hennes kompis säger att de hade röstat på Margareta och mig som Årets Horndalsbo! Ihop! Roligt!
Andra har sett saker vi gjort genom åren, Lars Levahn också Macbeth på Pistolteatern på 70-talet. -- Han är engagerad, dyslexilärare, och sjunger själv, var Hin Håle i Horndalsspelet.**

Avesta Julmarknad sker på **Verket**, ett växande underverk med alla rasande funktioner i behåll i fyra våningar neråt och uppåt, en oerhörd stämning av eld och svett och rost. Och nu av barn och julsånger och tomtar och tävlingar. Bästa pepparkakshuset tycker vi är ett rakt och enkelt, svartbränt med små vita tecken och fin filtsnö, det står

Svartbygge på en lapp. Folk älskar det.

Och vi älskar **Lena**, som håller i alltihop. De har jobbat i veckor på att få till det hela, och vilken grej! Lena är bara en dryg tvärhand hög men hon finns överallt, och glad som ett troll.

Vi har blivit lite bortskämda om Boken – Ulf Lundén i DalaDemokraten: **”Vildrosor blommar i kompakt mörker!”** – ja han tar i : **”Vilket härligt liv! Vilken urbota styrka! Vilket mod!”** -

Han skulle bara veta... Men han menar att om allt det här vi gjorde från 50-talet och fram hade tagits upp av rörelsen, av vänstern, hade vi haft en levande demokrati bestående av skapande människor i dag, inte stumma och uppgivna.-- Det karnevaliska, använda hela vår människa.

Jens Runnberg , kulturred. i FaluKuriren kom resande och intervjuade och är också entusiastisk, på annat sätt... **”Karnevaliskt levnadsmanifest”** (ja, underiteln är ett förslag av nämnde Ulf när han intervjuade före festivalen...Tack Ulf!)

Runnberg kallar mig **Dalarnas teatergigant** – och noterar att jag har gått egna vägar och vägrat andras, hovkulturens från Gustav III. Tack, man börjar bli förstådd! Fast gigant... en ganska liten. Exotiskt att höra för en som sällan märkts. -- Men allt som sägs är ju bra för rörelsen, som vår dansande väninna Gudrun säger, för Fi...Så vi tackar.

Tänk om det blev lite debatter! -- Nej samtal, för debatter i våra media är bara ett slags vedklyv.

En dam stod länge och bläddrade i boken fram och tillbaka, till sist frågade hon: Vem är tecknaren? Det står ingenstans. Jag fick erkänna att det var jag. Jag har alltid tecknat, så en del kom med här. Hon sa att teckningarna var fantastiska och mer sånt, och var förbannad över att det inte stod. Har nu lovat att den här årliga mail-vildrosen i framtiden ska ha bilder med också, och teckningar. Har inte klarat tekniken, får lära mig!

*En annan överrumpling kom på inbetalningskort för ivägskänkt bok från en varm kulturmänniska, hon skrev: **Boken .. ”är storartad, vacker och generös, ett kulturpolitiskt och historiskt dokument för framtiden”**. -- Tacktacktack!! Måste vidarebefordras. Allt som stödjer... (Förlåt!!!)*

Hur vi ska få in bara en bråkdel av tryckkostnaden står i stjärnorna...! Ovanlig är bara förordet till allt med denna bok. Så gå till bokhandeln eller/och biblioteket eller sätt in på vårt PG så skickar vi, ännu råder extrapris (kolla på bokens webbplats). Den är rolig! Faktiskt. -- Slut på reklamen.

5.

Göteborg, vid havet november 2009

Några omstörtningar på ett par dar.

Michael Moores Capitalism A love story, mer revolutionär än vi kunnat tänka oss. Dvs mänsklig. Federico Garcia Lorca, ”Publiken”, teateräventyr som öppnar teatern, och två nya böcker, ny- och återfödelser. De är släkt, med varandra och med mig. Michael Moore har en grund av Lorca-poesi, i sin nära-jorden-vistelse. Och Lorca har ju, vad teater- och annat folk än säger (Osten inte undantagen), i allt sitt mest surrealistisk-lyriska, en klar social, politisk ståndpunkt i allt han skapar. Den utestängdes revolt, ok, men också den inestängdes.

Det är ljuvligt att läsa hans nyöversatta bitar i **Fisk, himlakroppar och glasögon**

-- särskilt **Duendens teori och praktik** (äntligen! Tack **Torbjörn Elensky**) där världssalltet är lika avgörande som gatan du går på. (Bokförlaget Tranan)

Michael Moore. Capitalism, a love story.

Så är det på några sätt också med Moores film, den svänger med surrealistisk ironi mellan de mest ofrånkomligt reella fysiska fakta som presidenten Bush hållande State of the Union och Moores genialt iscensatta slapstickkatastrof i bakgrunden, accelererande som inledningens museala panoptikon över historiens giganter, the founding fathers, plötsligt kopplade med dagens i samma overlage-format, och de romerska saturnalierna, Ben Hur och Caesar, hela tiden genialt tvärkopplat med dagens yttersta svindlerier...

Och hela tiden levande, vanliga människor som drabbats, och som drabbar - oss i salongen, för de är som vi, när kommer vi till tals? Det handlar allting om, att vi ger oss våra egna röster, och med hela oss, inte bara skärvor! En värld, en kultur, kan aldrig bli till om inte varje människa är med och gör den! Säg mot mig bara! -- Människorna i Moores mästerverk är nära och originella som allt naturligt, bara det får komma till tals. Det får det här. Obs utan all sentimentalitet.

Och maktundantaget: president Roosevelts historiska tal strax före sin död vid världskrigets slut där USA utlovades bli det mest humana, rättsskaffens riket på jorden, The New Deal, – han var sjuk, men använde ett så seriöst, så starkt uttryck som ingen kunde undgå, det v a r d u e n d e... med orubblig fast kamera, direkt i ögonen.

6.

Göteborgs Stadsteater. Publiken. Federico Garcia Lorca. Suzanne Osten.

De har en nyvaknande, varm stadsteater också där vid den kalla Götaplatsen med sina kolonner och Millesgudar, berömd för kravaller och Palmetal på 1 maj... Nu är chefen en skådespelerska och regissör **Anna Takanen**, som likt Backas Mattias Andersson lärt en del hos Suzanne Osten (vilka har inte det? Medan Osten själv snutits på sin teater, den enda internationellt ryktbara i landet). Anna Takanen, kom ihåg. Ingen har kommit på henne med att göra något *dåligt* ännu, det måste vara rekord. Ofta är hon med och spelar. Så hon upplåter sin stora scen åt Suzanne och världens svåraste pjäs, som få har spelat, och den enda som hittills handlat om... **Publiken**. Just det, skriven av Federico Garcia Lorca, han som skrev en speciell människodramatik och -lyrik i början av 1900talet, tills han mördades av Francos framträngande trupper det första de gjorde när de började slakta den lagligen grundade republiken, 1936, med det infantila stridsropet "Leve Döden!" Lorca var det värsta man kunde vara, både röd, och bög.

Suzanne Osten kommer ur teatern och alltid har lekt teater. Hon kommer här hem, ja på det sättet att hon fått en stor teaters alla resurser att röja runt med, andliga och materiella -- som den karnevaliska leksakslåda som Federico alltid såg livet som, i den här världen. Publiken skrev han på Kuba, sägs det, i tillfällig exil från Europa – efter att ha studerat i New York 1929 precis under den förra, den första Wall Streetkraschen – i Poeten i New York beskriver han (och ritar) hur bankpalatsen med sina rader av döda fönster rämnar, folk rinner ut och bort i paniska linjer, och den enda framtid han kan se är "med en sked"... hur de svarta, negrerna, slavarna med all sin odjuriska kultur ska komma över torgen och äntligen ta över det som skövplats, rövats dem... som befriare (Vem, om inte Obama...)

Publiken blir ett makalöst spektakel, en karneval där alla teaterns och kulturens gamla bilder och symboler passerar och utgör en sagolik, stökig varieté av kulisser, skulpturer, färger, figurer och musik. Alltmedan den geniale Regissören (Simon Norrthon) vill bryta med allt och ta upp sin egen historia, som man inte får. Han är trött på teaterns inställsamheter. Nu "kommer han ut" och blir ihop med "Första mannen" som kärlekspar, alltmedan vita och svarta hästar uppvaktar och diskuterar och gnägger och dansar (teaterchefen är en underbar vit häst), kritiker förfasar sig, skäggig byråkratslapstick uppstår och masker flyger och skriker . . . Själva karnevalen, pådraget, blir huvudsak, och invändningar pareras av den tillskrivna Dramaturgen (Ann Petrén, jämte Norrthon Ostens starkaste och oräddast lekande virtuos på maskspel och publik tilltal från Unga Klara... jag har sett dem leva där, pregnant och gränslöst) som hela kvällen står på samtalsföt med publiken.

I andra akten grälas om teaterns funktioner och svikna d:o, skarpa texter som verkligen skulle bryta upp golv om de bara hade getts den tyngd Lorca avsett. Tyvärr hejdar sig inte den magnifika leken, går inte ner, vilar inte – jo i ett par underbara sånger... och det har vi (och Osten) kvar.

Jag uppfattar Lorcas hela kaleidoskopiska karneval som ett konkret uppror, ett sakligt fyrverkeri mot samhällets, systemets sjuka låsningar av alla de slag – och förbluffande likt opererar Moores panorama i hans film. -- Capitalism, a love story höll oss på högsta huggskärpa i två timmar, så sällsynta är framställningar idag som envisas med att ta med hela bilden, hela, hela, och inte bara stympat, kammat, listigt och räddhågat...

Som **Mel Brooks' Producers på Lorensberg**, "Det våras för Hitler" -- som håller en genial första hälft av samma sorts anarkistiska verklighet, precis så surrealistisk som den är, med drag av poesi, slapstick, duende ... men efter paus rasar alltmer sönder och samman av eftergifter, rädsla, inställsam flykt, man vill bara gå – så tragiskt! Allt fanns där – strålande insatser, Claes Malmberg, Claes Månssons detaljerade galna nazistiska kuf på ett duvtak, Ola Forssmed, Pernilla W, hela ensemblen på sitt yttersta kunnande i verklig amerikansk slapstick, som vi inte har tradition på här – och så stjälpas allt detta unika ut i nån container av Entertainment, inget kvar. Än besviknare blir vi på annan amerikansk mekanisk härmsow på **Göteborgsoperan** – den i tiden egentligen epokgörande **Guys and Dolls** (såg den på B-way, födelseåret, och senare filmen med Brando-Sinatra), den byggde på saftiga burlesque-karaktärer ur Dave Runyons noveller. Här helt utan, då faller det pinsamt avklätt till marken. Död mekanik – och utsålda hus. Vi gick, sorgsna.

7.

Men en kväll råkar vi se vårt Skeppsholmssyskon **Galeasen**

dokumenteras i TV2, (vi ser det mitt i och förhöjt av Slottskogens Vandrars hems hela tillfälliga befolkning, talande alla sorters språk och skratt runt omkring) – de kära gamla grannarna från Torpedverkstan bakom vår Minbyrå-FKC på Skeppsholmen (vi var först där -- och använde hela Torpeden!) -- Persbrant, Lena G. E., Ingela Olsson, Leif Andrée, Åsa Kalmér, Flink, Linus och en nu mognare ikon Rickard Günther...(demonen, som jag gjorde en häftig intervju med i Vildrosen då, medan han bjöd på starköl på Lilla Maria, saligt i åminnelse --) nu, i det som ska bli en riktig institution? i februari – ledd av den fantastiska eldkvinnan

Sophia Artin, som starkt hållit ihop det hela tiden -- men mest från arbetet på deras Artaudföreställning för 20 år sen -- bekräftande intensiteten, allt-eller-intet, livetochdöden, också ghettot, sekten, lilla tyranniet och fyllan... tanke bannlyst, bara känsla – Rickard Günther son till Ernst, uppväxt i teater, hans revolt förklarlig, här gjorde man allt förbjudet, pissade kräktes runkade (men hos idolen Antonin Artaud i Paris på Vieux Colombiers på 20-talet – som ligger bakom Grotowski och andra inälvsnarkomaner i modern tids teater -- blödde man smaskigt äkta blod också, mera död än liv... Vid tiden för min intervju medgav Rickard att de skulle börja tänka socialt -- ett stort steg. Fast det inte precis var vår sort på FKC hade vi bra kontakt och stort utbyte. Och dessa skådisar skiljer sig från många andra genom att ha fått känning med sin botten, vågat, sitt svarta rum – Lorca – (Lorca som de aldrig spelade – men jag minns en Yerma före Galeasen, där Günther spelade grannkvinna med Richard Wolff) -- som få andra... Ett härligt gäng. -- Skeppsholmen? Vi grundade ju den som Folkets Ö, med start 1977 och framåt, läs vår bok! Nu har den bara lyxhyror, ska en Galeasen klara det? Bland alla lyxhororna??? I den kulturbefriade tiden! Hoppas.

Slottsskogen. Centralen.

Här på Slottskogens Vandrars hem mitt i Göteborg blandar sig alla sorter, åldrar, kön, med en frustande anarkistisk oförutsägbarhet, en flik av universum. Bra ställe att lappa ihop sina avhuggna liv på, vidare, det hjälper. Allt blir självklart, och hundra gånger rikare, i ögonblicken. Vi njuter, också av varann.

Och på stan stöter vi på vänner, från vår festival, Tetra, Kultiration och Emma med kompisar mitt i Nordstan, som orsakar intensivprat om Livet, Kuba, om allt...

På Centralstationens gamla restaurang (O denna göteborgska Central, där allt är av brunt trä och folket av rent salt från västerhavet, de rör sig som hemma – i Sthlms kalla Central är folk mera hemlösa, där liksom av misstag) åt vi hemlagad fläskkarré serverad av den svartögdaste flicka – jo hon var från Iran, via Ryssland, precis som Laleh, en öppen skönhet, du liknar henne sa vi men ändrade till -- hon liknar dig. Utanför spelade två dragspel och en trumpet, invandrade (det sägs att man ska förbjuda gatumusik i Gbg?) för livet, det var jazzade örhängen, glatt och sjangtilt. Folk var snåla, vi satte oss på en bänk i den äntligen molnsprängande solen och gav flera gånger... Glädje. Musik får aldrig sluta, aldrig förbjudas.

8.

Gangs of Gothenburg. Backa Teater

Gangs of Gothenburg på vår favorit Backa teater De har efter revolutionen förra året med **Brott och straff** -- Dostojevskij men här och nu -- gått vidare med sitt intervjuarbete i verkligheten - har du intervjuat en verklighet nån gång? - dessa har det. **America Vera-Zavala** är en av dramaturgerna, och Backachefen **Mattias Anderssons** regissör. De har skapat en kort men intensiv bild av detta som vi har, nu, här, idag, och inte bara vi. Inte med stora ord och chocker, som titeln kunde antyda, utan en stillsamt härresande berättelse, om hur människor aldrig kan platsa för makten.

Den förmedlas genom ett par invandrarkillar som halkar snett, en -tjej och hennes skolklass som mobbar henne, och ett medelklasspar som försöker men fångas i skuldfällan – De sitter jämte oss publiken runt en boxningsring, samtidigt visas de i närbild uppe på teveskärmar i taket, som en dokumentär, men de får tala till punkt, med alla tankar, pauser, tvekor, trevanden efter fattbara mönster, inga våldsamheter, bara deras tankar om sina situationer. Utsatthet och oförståelse, men redan att vi sitter med dem, kan ta på dem och se dem från flera håll, är en ömhet, teaterns ömhet, kulturens.

Samtidigt pågår en boxningsträning i boxringen, bevakad av fyra auktoritära herrar på balkonger ovanför, som lyfter sina instrument och spelar Händel, Bach och Palestrina mellan scenerna, en magistral myndighetsmusik som ger perspektiv...

Den skötsamma lärarinnan exploderar när hennes kille har spelat bort alla pengarna för att klara huslånen och hon är med barn.

En film i foajén före pjäsen visar ett oerhört taffligt bankrån som ett par förbipasserande killar råkar mobilfilma. Allt misslyckat och ömkligt löjligt, och filmarens reaktion handlar enbart om

vilken usel kameramobil han har köpt, ingen zoom. Allt är teknik. Rånet ointressant.
Ruben Östling har gjort filmprologen, han skriver i programmet om detta som ingen får säga, det värsta tabuet idag: två saker – hur filmvåld smittar, och hur det skapar falsk verklighet, alla tror det är så. I Tarantinos trendsättande film Pulp Fiction skjuter man från höften i stället för lufträtt, det fick unga kriminella i hela världen att följa efter med följd att man träffade uselt, fler kulor sköts och mera blod sprutade. Bankrån vet alla hur det går till, vi får se det tusen gånger, men Östlings egen upplevelse när han råkade se ett från gatan var helt helt annat.

Den unga invandrarflickan som mobbas i den vita skolklassen läser Gunnar Ekelöf. Så utel! Hånad och snyftande läser hon *Sång för att döva smärtan* från 1936.

*"Gå till stranden, mumlande i vinden, böner,
Gå till strandens stenar med din ångest.
Ser du, där är havet, här är landet:
Verkligheten! Du kan röra den med handen.
Lyft en sten från världens tunga hjärta,
Väg den i din hand och låt den falla.
Lyft en sten och kasta den i vattnet,
Låt ett livlöst minne sjunka ner i glömska...*

*Ser du nu att stranden var ett radband, träden
Be om grönska, liv och glädje, sten för sten:
I din mun skall sånger växa, starkare än vinden,
Och din själ skall bära känslor djupare än lyckan.
Du skall stilla stormarna i världens hjärta,
Du skall fläta blixarna till enkla kransar
Och när alla stenars tyngd och död är sonad
Skall du gå befriad till ditt rika lugn".*

Gangs: *Ett litet världsepos, idag – vi går här en och en och har inget att ta stöd emot, stöden har rasat och makten gråter inte, den ska tillväxa. Den skenande bristen på empati skildras med den största sorg, en lyssnande värme, förstår du? Ser du? Inget pockande, bara: ... eller hur? Efteråt står ensemblen i foajén och vill samtala Lärarna fortsätter med eleverna i klassrummen. Lyckliga Göteborg.*

9.

Final för oss i Göteborg blir folklig musik och sång, på **Konserthuset** från 30-talet vid

Götaplatsen med **Oumou Sangaré** från Mali och hennes band och flickor, och sen, körda till **Musikens Hus** vid Masthugget med ett helt senegalesiskt band ihopspelat med **Ale Möller**, vår folkliga musikdynamitard. Oumou är en uppenbarelse, jo och den malisiska musiken förklarad, oupphörligt lekande sig fram på lilla 12-strängade harpan som en extra mage på magen och skaffet rätt upp i himlen, och en atletiskt knackande djembe-buk, och basar och flöjt och obligatoriskt (onödigt) trumset – och så de magnifika, fria flickorna, alltid i dialog med solisten, argvarma tillrop, och kroppen och håret och ögonen sprakande av livsrytmik, lika gungspetsigt inbjudande i röst och höfter, armar... med en särskild värme från mamma Oumou.

Som i hemlandet och världen från enkla förhållanden sjungit sig stor i vreden och flamman för sin och sina systrars frihet och självkänsla... sång efter sång, som stegrar. Vi sitter alldeles ihop med en stor grupp underskönt skapta och klädda göteborgs-malinnor i grönt som frustar och piper och sjunger sin tillhörighet och kärlek.

Till denna klarögt och sensuellt propagerande – ja – folkens sångerska. Oumou Sangaré, var har du varit? Vi fann dig äntligen, i Göteborg på Konserthuset.

Sen körde oss Sten och Sanna Källman till det läckra folkmusikhuset med vidhängande Kafé Hängmattan... Och var om inte där fortsatte Afrika i finalen på

Planetafestivalen med Maligrannlandet Senegal. På tre dagar har

Ale Möller repat ihop spelare, sångare, dansare från olika håll, alla senegaleser, till en kväll med allt ökande energier i rytm och rörelse – Och o--- varför har vi glömt armarna, fötterna och jorden när vi dansar här uppe? I Afrika vårt urhem tar man med alltihop, med öppen famn, i gungande, hela, lyckliga kroppsliga samförstånd. Från fotbladen upp i håret.

Också denna svarta sångerska, **Mama Sadio**, växte inför våra sinnen (ur-) med en repertoar av kvinno- och freds- och samhällssånger (ex. mot aids), allt i en självklar känsla – detta är viktigt, en hållning, inte bara under-! Tag lärdom! Lyckan över att säga saker ut i sång och rörelse, det rör och berör och får oss att bli sedda och härvarande, i nu och all tid, hos oss som hos dem. Är det inte så?

Vi undrar hela tiden över detta mystiska nordiska, nej västländska vita koloniala icke-görande som nån har förbannat oss med... gör icke, gå bara och icke-gör, låt dig drabbas, och vi vet ju varför, all trading, berättelse, underrättelse, vetskap, har tagits ifrån oss, köpt av övermakter som nu köper upp oss i sin omättligenhet, och efter Lissabon sitter vi alla i drakens mage och väntar bara på att brännas av hans

magsyror, äntligen ska vi bli lika det första imperiet som två bär, vänta bara. Nej, säger vi, vänta inte, se!! Se detta, kära vänner, se, se se. Innan natten faller på, totalt... Varför sjunger vi inte, vi, ingen hos oss, om detta? Om den "Kris" som nu äter oss nerifrån benen, slukar oss med alla inälvorna dansande sin makabra fest, ät upp dig själv! Den syralockelse som Reklaaam går ut på! Märk! Lagg märke! Lagg ditt märke!!!

Vägra. Endast genom att vägra kan du bejaka ditt liv, din kärlek, ditt allt. Eller som Michael Moore säger till sist: "Jag kan inte leva i det här landet. Och jag vägrar lämna det".

Vad göra? En utompolitisk rörelse? Det går inte, säger du. Det har gått för långt. Krämarmentaliteten har slagit håll. Jo, säger jag, det går, om vi blir tillräckligt många, arga, engagerade, seende, icke mutade och förförda. Det går att se vad som händer, vad som drabbar, dig och dig och dig. Det går att uppfinna vägar bara medvetenheten och lidelsen, ursinnet är tillräckligt starka.

SLUT PÅ DEL I. Men fortsättning följer!

Kära vänner! Förlåt att det här blev lite långt! Men det är inget stympat debattprogram, här får det ta tid! Bara det är viktigt. Det tycker vi. Och roligt. Det är lika viktigt. Annars.

Och vi vill önska God Allting: jul, nyår, snö, kärlek, mat, hopp, tro, inkomst, tur, sol, glögg, framtid, revolt, stolthet, mod, dådkraft, humor. Men vi är inte färdiga. Blir vi det nånsin?

Aux revoir, Auf Wiedersehn, Vi ses

Claes von Rettig

*Konnsjön och
Vildros och Margareta
i de underjordiska skogarna*

www.vildrosfestivalen.se
claes.von.rettig@telia.com
vildrosen@ithuset.net

*Konnsjögården 774 68 Horndal
tel. 0226 - 410 40*

*Vildrosen, den okulturella kulturtidningen,
är en offentlig publikation. Den sprids
genom dig som läser den. Sprid vidare!
Meddelas endast på detta sätt.
Tack!*